

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

15.08.2017 г.

Асоциацията на индустриалния капитал в България в медиите

[Списание „Икономист“](#)

✓ ПРОФЕСИЯ И РАБОТА ОЩЕ ОТ УЧИЛИЩЕ

Работодателите искат да участват в учебния процес в професионалните училища, като осигуряват стажовете, а държавата да плаща за тях

„В момента извършваме преглед и актуализиране на подзаконовата нормативна рамка към Закона за предучилищно и училищно образование (ЗПУО) и съществуващия Закон за професионално образование и обучение (ЗПОО)“, съобщи пред „Икономист“ от МОН. Сега били на етап ежемесечни срещи с национално представителните организации на работодателите, с директори на професионални гимназии, експерти по професионално образование и обучение и др. Според МОН трябва да минат поне 2 години след последните промени в закона, които станаха през 2016 г., за да се вземе решение за нов.

Държавата да плаща стажа

Работодателите спешно искат училищата да се профилират според нуждите на местния бизнес, а стажовете на учениците от горните класове в предприятията, в които се обучават, да се плащат от държавата. В момента заплатите се дават от работодателите. Според бизнес организациите парите за стаж могат да дойдат по програмите за насърчване на младежката заетост.

Според данни от доклад на Европейската комисия повече от 50% от работодателите в България са затруднени при намирането на квалифицирани кадри. Най-големите проблеми са свързани с образователната система и липса на желание за квалификация. Въпреки недостига на кадри делът на българските компании, които са готови да обучават своите служители, е двойно по-нисък от средния за ЕС.

От Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) са недоволни, че ежегодно се закриват професионални училища или че се допуска в едно училище да се извършва обучение по специалности, които не допринасят нито за качеството на професионалното образование, нито за подобряване на материално-учебната база. И дават за пример Професионалната гимназия по машиностроене „Петко Р. Славейков“ в Якоруда, където се обучават кадри за туризма.

У нас функционират 481 професионални училища, като през последните 15 години те са намалели със 7%, а учениците в тях – с 26%, се казва в анализ на АИКБ. Броят на учениците в професионални училища е 141 035, докато преди 10 години е бил 191 246. Този отлив от около 40 000 ученици влияе зле на пазара на труда и затова работодателите искат нормативно да се уредят въпросите, свързани с подобряване на техническата база, въвеждането на качествена система за повишаване на квалификацията на преподавателите, която да е съгласувана и с тях.

Според бизнес организациите в този нов закон трябва да се регламентират „защитените професии“. Това са специалности, които не са престижни за младите хора, но са много важни за бизнеса и в момента при тях има сериозен недостиг на кадри. В списъка на защитените професии според работодателите трябва да влязат заварчици, шлосери, строители на релсови пътища и съоръжения, маркшайдери, монтьори на подемно-транспортна и жп техника, оператори на металорежещи машини, асансьорни техники и др.

Осиновеното дете на МОН

АИКБ настоява да се институционализира в нов закон системата на дуалното образование, което според бизнеса е много успешно. Дуалното обучение стартира у нас през 2015 г. по проект „Домино“ с финансиране от Швейцария на стойност 3,5 млн. швейцарски франка и с 15% съфинансиране от МОН. В целите на проекта е заложено до 2019 г. да бъдат обучени 1200 ученици. Дуалното обучение предвижда три дни в седмицата учениците от последните класове да работят срещу заплащане и два дни да учат. Според просветното министерство в момента в дуално обучение са включени 24 училища и 661 ученици, но за резултати е рано да се говори. Цикълът за подготовка с излизане на пазара на труда е 5-годишен, а пилотните проекти са стартирали през 2015 г. „Засега това, което се вижда като резултати, е по-тясното обвързване на обучението с реалната работна среда, както и по-сериозният ангажимент на работодателите, които изплащат законоустановената заплата, а в някои случаи и стипендии, с цел задържане на обучаемите на работа при тях“, заявиха от МОН.

„С приемането на нов закон, от една страна, бизнесът ще може да казва от какви програми има нужда, ще предоставя обучение на желаещите да учат и работят. Ако държавата поеме плащането на тези стажове в рамките на минималната работна заплата, примерно, а това не е за сметка на работодателите, бизнесът ще бъде облекчен сериозно. Когато обучаемият завърши, той ще бъде нает на трудов договор на двойно и тройно по-висока заплата от минималната, защото ще е подготвен кадър“, обясни пред „Икономист“ Борислав Великов вижданията на работодателските организации.

Според АИКБ е необходимо спешно одобрение на програма за обучение и сертифициране на наставници в предприятията, както и въвеждането на специален трудов договор за ученици. За целта е нужна промяна в Кодекса на труда, което изисква съвместна работа на просветното и социалното министерство.

АИКБ смятат, че пилотното въвеждане на дуално образование чрез проект „Домино“ все още се приема като „осиновено дете“ от МОН, защото не се отчита постигнатият до момента напредък и се бави превръщането на разработените методически и нормативни документи в закон.

Реформи в обучението във ВУЗ

За задържането на качествени специалисти с висше образование на трудовия пазар у нас АИКБ предлага въвеждането на стипендии за дефицитни специалности, които обаче да са обвързани със задължение за студентите след завършването си да останат да работят за известен период в България. Работодателите настояват и рейтингът на висшите училища да бъде обвързан и с реализацията на завършилите ги студенти. Според АИКБ трябва да се спре лошата практика почти всички вузове да предлагат популярни дисциплини като право и публична администрация.

Как е в Европа

Дуалното образование се е наложило в три страни – Австрия, Германия и Швейцария, и представлява партньорска форма на обучение между професионална гимназия и фирма. В резултат на тази форма на сътрудничество младежката безработица в тези страни е много ниска. В Австрия за хората, завършили дуално обучение, тя е 3 – 6%, докато общо за страната е 10%. Предпоставка за обучението в Германия е сключването на Договор за професионално обучение, а в Австрия, Швейцария и Южен Тирол – на Договор за придобиване на професия. Местоположението на професионалното училище е в зависимост от седалището на съответното предприятие. Обучаваните посещават 1 – 2 дни в седмицата професионалното училище, а останалите 3 – 4 и свободните от занятия дни са в предприятието. Алтернативно се прилага и блоково обучение, при което учениците последователно се обучават 3 месеца в училище и 3 месеца в предприятието. Практическото обучение в предприятията е регламентирано чрез закон, а провеждането му се регулира от търговско-промишлени камари, занаятчийски камари, селскостопански камари и пр. Финансирането е смесено – публично (училището) и частно (предприятието). По правило средствата за заплати за учителите в професионалното училище се поемат от федералните провинции. Предприятията финансират разходите за професионалното обучение при тях (материали и персонал).

Важни обществено-икономически и политически теми

News.bg

✓ Близо 52 хиляди безработни по-малко за април, май и юни 2017 г.

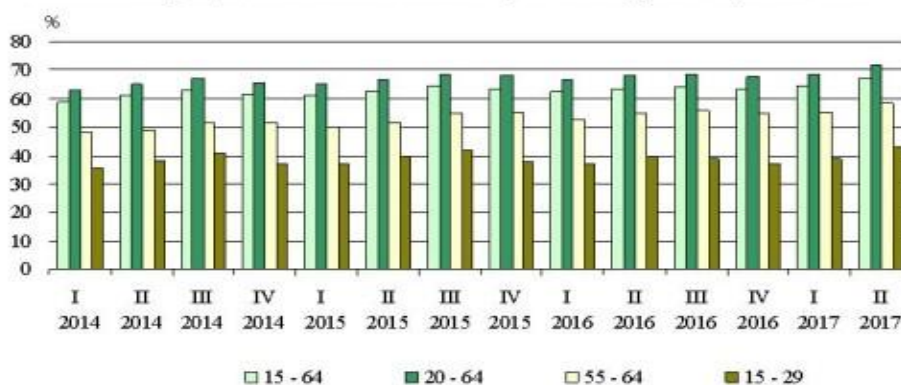
213.9 хил. са безработните лица през второто тримесечие на 2017 г. Коефициентът на безработица в страната за месеците април, май и юни е 6.3%. Това показват данни на Националния статистически институт (НСИ), отчитащи основните показатели за икономическата активност на населението през второто тримесечие на 2017 година.

Според данните на НСИ в сравнение с второто тримесечие на 2016 г. коефициентът на безработица е намалял с 1.7%, а броят на безработните - с 51.7 хил. От общия брой на безработните лица през второто тримесечие на 2017 г. 123.9 хил. (57.9%) са мъже и 90.0 хил. (42.1%) - жени.

От всички безработни лица 13.4% са с висше образование, 48.8% - със средно, и 37.8% - с основно и по-ниско образование. Коефициентите на безработица по степени на образование са съответно 2.8% за висше образование, 5.4% за средно образование и 18.3% за основно и по-ниско образование.

През второто тримесечие на 2017 г. 118.4 хиляди българи са продължително безработни - не работят от една или повече години. Това прави 55.3% от всички безработни лица.

Фиг. 1. Коефициенти на заетост по възрастови групи и тримесечия

Коефициентът на икономическа активност за населението на възраст 15 - 64 навършени години се е покачил с 2.4% в сравнение с второто тримесечие на 2016 година и е 71.8%.

Коефициентът на заетост за населението на възраст 15 - 64 навършени години е 67.2%. Това е увеличение с 3.5% в сравнение със съответното тримесечие на 2016 г.

Според данни на НСИ 28.2% от населението в възрастовата група 15 - 64 навършени години са икономически неактивните лица. Това прави 1 296.7 хил. души. От тях 115.6 хил. са обезкуражени лица.

За същия период заетите лица на възраст 15 - 64 навършени години са 3 092.9 хиляди. Коефициентът на заетост за населението в същата възрастова група е 67.2%.

✓ Инфлацията през юли спрямо юни е 0,3%

Месечната инфлация за юли е 0,3% спрямо предходния месец, сочат данни на Националния статистически институт. Повишението на цените от началото на годината пък е 1.0%, а годишната инфлация за юли 2017 г. спрямо юли 2016 г. е 1.3%.

Средногодишната инфлация за периода август 2016 - юли 2017 г. спрямо периода август 2015 - юли 2016 г. е 0.9%.

Промяната на цените през юли спрямо стойността на продуктите през юни е както следва:

хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.1%;

алкохолни напитки и тютюневи изделия - няма промяна;

облекло и обувки - намаление с 2.8%;

жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.8%;

жилищно обзавеждане, домакински уреди - увеличение с 0.4%;

здравеопазване - няма промяна;

транспорт - намаление с 0.5%;

съобщения - цените няма промяна;

развлечения и култура - увеличение със 7.1%;

образование - увеличение с 0.1%;

ресторанти и хотели - увеличение с 1.0%;

разнообразни стоки и услуги - намаление с 0.6%.

В конкретност през юли са се увеличили цените на хранителни продукти брашно - с 0.4%, хляб - с 0.6%, месо от едър рогат добитък - с 0.2%, месо от домашни птици - с 0.5%, малотрайни и трайни колбаси - съответно с 0.7 и 1.3%, мляно месо (кайма) - с 0.7%, пресни млека - с 0.3%, кашкавал и сирене - съответно с 0.9 и 1.1%, яйца - с 0.2%, млечни масла - с 3.6%, маргарин - с 2.6%, ябълки - с 4.2%, цитрусови и южни плодове - с 1.3%, зрял боб - с 0.3%, оцет - с 1.0%, сол - с 0.2%, минерална вода - с 0.2%, ракии - с 0.4%, и други.

През юли 2017 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 0.8%, риба - с 0.7%, кисели млека - с 0.2%, извара - с 0.9%, праскови и кайсии - с 22.0%, зрял чесън - с 2.3%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 4.4%, маслини - с 0.8%, други пресни зеленчуци (- със 17.8%, картофи - с 14.8%, захар - с 0.3%, кафе - с 0.5%, газирани напитки - с 0.1%, вино - с 0.4%, бира - с 1.4%, и други.

Увеличени са и цените на цигарите - с 0.3%, водоснабдяване - с 0.4%, канализационни услуги - с 1.4%, услуги за пречистване на водата - с 2.2%, електроенергия - с 1.5%, централно газоснабдяване - с 1.1%, топлинна енергия за подгръвяване на вода - с 1.6%, перални - с 0.9%, продукти и препарати за почистване - с 1.3%, метан за ЛТС - с 0.2%, международни полети - с 19.6%, цветарство - с 1.3%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания - с 16.8%, услуги в ресторанти, кафенета и други - с 0.2%, услуги по краткосрочно настаняване - с 10.2%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: облекло и обувки - съответно с 3.1 и 2.3%, газообразни и течни горива за битови нужди - съответно с 3.4 и 2.1%, въглища - с 1.5%, готварски печки - с 0.9%, хладилници - с 0.5%, климатични инсталации - с 0.6%, кухненско обзавеждане - 0.3%, дизелово гориво - с 2.0%, автомобилен бензин А95Н - с 1.7%, автомобилен бензин А98Н - с 2.1%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 4.1%, продукти за лична хигиена и козметични продукти - с 1.2%, и други.

През юли 2017 г. цените на лекарствените продукти са се намалили с 0.1%, а на лекарските услуги са се увеличили с 0.1%. Цените на стоматологичните услуги остават на равнището от предходния месец.

През юли 2017 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

хранителни продукти - намаление с 0.3%;

нехранителни стоки - намаление с 0.3%;

услуги - увеличение с 1.1%.

Investor.bg

✓ БНБ: Ръстът на привлечените средства в банките до 2019 г. ще е до 7%

Догодина ще се свее приносът на заемите за саниране, прогнозира в най-новото си издание „Икономически преглед“ централната банка

Нарастването на привлечените средства от неправителствения сектор в банковата система ще бъде между 6% и 7% през периода 2017–2019 г. През прогнозния хоризонт се очаква запазване на ниските лихвени проценти по депозитите, което ще ограничава темповете на растеж на спестяванията. Лихвените проценти по кредитите ще продължат да отразяват

главно текущия лихвен цикъл в еврозоната и очакванията за продължаващо понижаване на несигурността в стопанската среда, и съответно свързаното с това понижаване на рисковата премия за страната.

Това пише във второто издание за тази година на тримесечния „Икономически преглед“ на БНБ, в което се анализира икономическата и финансовата ситуация на българската икономика и се правят прогнози за развитието ѝ.

Експертите на централната банка смятат, че в условията на сравнително ниски нива на лихвите по кредитите и подобрене в макроикономическата среда търсенето на заеми от неправителствения сектор ще продължи да се засилва. В прогнозния хоризонт се предвижда постепенно нарастване на кредита както за фирмите, така и за домакинствата. Основен принос за динамиката на кредита за домакинствата през 2017 г. ще продължат да имат заемите, отпуснати по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради, докато през 2018 г. очакваме този принос да се свее съществено, очакват специалистите.

От анализа на експертите в най-новото издание на „Икономически преглед“ се разбира, че тенденцията към ускорено нарастване на кредита е по-силно изразена при домакинствата в сравнение с предприятията.

Те напомнят, че в края на май 2017 г. годишният растеж на кредита за домакинствата възлезе на 5,8%, докато към края на декември 2016 г. беше 2%. Основният принос за тази динамика имат „други кредити“ (в които влизат заемите, отпуснати по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради), а в по-ниска степен заемите за потребление и за покупка на жилище.

Очакванията на банките за периода април – юни 2017 г. са търсенето на средства от фирмите и домакинствата да продължи да се повишава, като най-съществено нарастване се предвижда по отношение на жилищните кредити.

През втората половина на 2017 г. експертите на БНБ очакват депозитите на неправителствения сектор слабо да забавят темповете си на растеж в резултат на очакваното нарастване на частното потребление и стабилизиране на лихвените проценти по депозитите на достигнатите ниски нива.

Ускоряването на растежа на кредита за нефинансовите предприятия и домакинствата се очаква да продължи и през прогнозния хоризонт в резултат от продължаващото подобряване в икономическата среда и сравнително ниските лихвени проценти по кредитите. Положително влияние върху динамиката на кредита може да се очаква както от страна на търсенето, така и по линия на предлагането, очакват още от БНБ.

Тренд надолу по лихвите

Високата ликвидност на банките в страната в резултат на високия приток на привлечени средства продължи да подкрепя тенденцията към понижаване на лихвените проценти по депозитите през първите пет месеца на 2017 г.

Към май среднопотегленият лихвен процент по нови срочни депозити общо за секторите „нефинансови предприятия“ и „домакинства“ отчете спад с 20 базисни точки спрямо края на 2016 г. и възлезе на 0,4%, отчитат в БНБ.

Понижението на лихвените проценти през първите пет месеца при новите срочни депозити на домакинствата е по-голямо от това при депозитите на предприятията. При лихвените проценти по нови срочни депозити в левове, евро и долари бе отчетено сходно по размер понижаване спрямо края на 2016 г.

Понижава се броят на банките със средни лихвени проценти в интервала 0,50–0,75% за сметка на увеличаващия се брой на банките, при които лихвените проценти са в интервала 0,75–1%. Стандартното отклонение се запази ниско, близо до нивото от края на първото тримесечие на 2017 г., отразявайки тесния диапазон на предлаганите от банките лихвени проценти по нови срочни левови депозити на домакинствата, изчисляват в централната банка.

Низходящата тенденция при лихвените проценти по новоотпуснати кредити се запази и през първите пет месеца на 2017 г.

През втората половина на 2017 г. очакваме лихвените проценти по новодоговорени срочни депозити и кредити да се колебаят около достигнатите нива, посочват в анализа си банкерите.

Факторите, благоприятстващи запазването на ниските лихвени равнища, са свързани с високия размер на привлечените средства в банковата система и високата € ликвидност, както и с конкуренцията в сектора. Допълнителен фактор за задържане на лихвените проценти в българския банков сектор на достигнатите нива са очакванията за запазване на основните лихвени проценти на ЕЦБ без промяна през прогнозния хоризонт.

Подобрение при икономическите индикатори

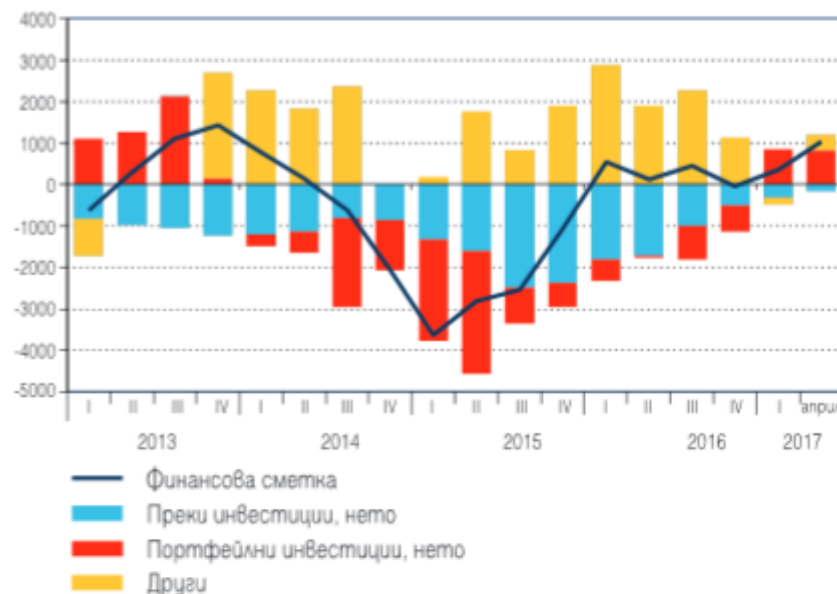
Краткосрочните конюнктурни индикатори за първата половина на 2017 г. дават оптимистични сигнали за развитието на икономиката ни, констатира експертите на Димитър Радев. Техният извод, отразен в „Икономически преглед“ на БНБ, се базира на данни, които показват подобрене на условията на пазара на труда, нарастващо вътрешно и външно търсене на стоки и услуги и все още задържащата се на сравнително ниско ниво цена на петрола.

Тези икономически индикатори, според анализаторите, благоприятстват създаването на условия за нарастване на инвестиционната активност и частното потребление.

Очакваме верижният растеж на БВП през втората половина на 2017 г. да запази възходящата си тенденция, стимулиран главно от вътрешното търсене. Балансираните рискове по отношение на реализирането на допусканията за външната среда и възможността за по-съществено от очакваното увеличение на правителствените инвестиции създават предпоставки за подобрене на инвестиционната активност в страната и реализиране на по-висок от очаквания растеж на икономиката през второто полугодие, прогнозира в БНБ.

Динамика на финансовата сметка и принос по компоненти (на годишна база)

(млн. евро)

Забележка: Статията „други“ включва „други инвестиции, нето“ и „финансови деривати (различни от резерви) и опции върху акции на наетите лица, нето“.

Източник: БНБ.

През 2017 г., въз основа на прогнозите на ЕЦБ, ЕК и МВФ, очакваме глобалният икономически растеж да се ускори спрямо 2016 г. и впоследствие да се стабилизира през 2018 г. и 2019 г. Ускорението през настоящата година ще се дължи главно на развиващите се страни, докато в развитите страни растежът ще се ускори слабо, след което ще се стабилизира през 2018 г.

Очакваме подобряването на икономическия растеж на основните ни търговски партньори да доведе до нарастване на външното търсене на български стоки и услуги, по-силно изразено през 2017 г., убедени са в БНБ.

Анализаторите са на мнение, че след провеждането на президентски и парламентарни избори в някои от търговските партньори на България (Франция и Нидерландия) несигурността в перспективите за развитието на международната конюнктура се понижава спрямо предходната прогноза, но те оценяват като балансирани рисковете за отклонение в развитието на външната среда спрямо допусканията, използвани при изготвянето на прогнозата.

През първата половина на 2017 г., в процеса на изравняване между търсенето и предлагането на основни суровини на международните пазари, цените в долари на енергийните и неенергийните суровини се покачиха значително на годишна база. Очакванията са процесът по възстановяване на пазарното равновесие да продължи и през второто шестмесечие и това да доведе до повишаване на цените на суровините за цялата 2017 г. спрямо предходната година

През 2018–2019 г. оценките са за продължаващо бавно и плавно покачване на цените на основните суровини в сравнение с динамиката им през 2017 г., прогнозира в централната банка.

Растежът на реалния БВП на страната ни през 2017 г. се очаква да се ускори до 3,6% (спрямо 3,4% през 2016 г.).

За периода 2018–2019 г. очакваме икономиката да запази близък до този темп растеж. Основен принос за него в прогнозния хоризонт очакваме да има вътрешното търсене, което ще бъде съпътствано с ускоряване на увеличението на вноса на стоки и услуги с темп близо до този на износа.

Приносът на нетния износ за растежа ще бъде слабо отрицателен. Рисковете за реализиране на прогнозата за икономическата активност в базисния сценарий се оценяват като ориентирани към реализиране на по-висок растеж за 2017–2018 г. и като балансирани за 2019 г.

През 2017 г. инфлацията ще се определя главно от повишението на цените на горива и основни суровини на международните пазари. Принос за инфлацията ще имат и административно определяните цени.

През 2018–2019 г., при реализиране на допускането за умерено увеличаване на международните цени, от БНБ очакват инфлацията да следва тенденция към плавно повишение. Рисковете относно прогнозата за инфлацията се оценяват като балансирани и произтичат главно от несигурността, свързана с динамиката на цените на храните и петрола на международните пазари, и от евентуални промени в административно определяните цени.

По-голямо от предвижданото понижение на цените на телекомуникационните услуги в резултат от премахването на таксите за роуминг от 15 юни 2017 г. е възможно да доведе до реализиране на по-ниска от очакваната инфлация.

Рискове пред реализирането на прогнозата

След провеждането на президентските и парламентарните избори в някои от търговските партньори на България (Франция и Нидерландия) несигурността в перспективите за развитието на международната конюнктура се понижи спрямо предходната ни прогноза и оценяваме рисковете, произтичащи от външната среда, като балансирани.

Свързаните с нивото на частното потребление и инвестиции рискове за целия прогнозен хоризонт също са балансирани. По линия на правителственото потребление и инвестиции рисковете са в посока по-висок от очаквания растеж за 2017–2018 г. и балансирани за 2019 г., пише в най-новото издание на „Икономически преглед“.

В случай на по-благоприятно от очакваното развитие във външната и вътрешната среда икономическата активност в страната би могла да бъде по-висока в сравнение с базисния сценарий.

Фактори, които продължават да бъдат предпоставки за реализиране на по-голямо потребление и инвестиции спрямо прогнозираните, са цените на петрола, които въпреки покачването си все още са на сравнително ниско ниво, ниските цени на ресурса за финансиране, високото натоварване на производствените мощности и текущо наблюдаваните положителни нагласи в страната

Възможно е реализиране на по-високи правителствени инвестиции и потребление през 2017 г. и 2018 г., ако усвояването на средства по програми на ЕС се ускори спрямо заложеното в прогнозата и ако по-съществена част от очакваното изпълнение на данъчните приходи бъде използвана за финансирането на допълнителни разходи за заплати, здравеопазване и издръжка над заложените в разчетите на правителството, смятат експертите.

Те се надяват, че по-силен от очаквания глобален растеж би могъл да доведе до по-високо външно търсене на български стоки и услуги.

Те обаче предупреждават, че все още има несигурност, свързана с преговорите за излизането на Обединеното кралство от ЕС, с бъдещата парична и фискална политика в САЩ, с предстоящите избори в Германия и с политическата нестабилност в Италия, което би могло да има ограничаващ ефект върху инвестиционните решения на фирмите, както и върху потребителските нагласи на домакинствата и върху външното търсене на български стоки и услуги.

Възможно е това да доведе до по-слабо от очакваното нарастване на частните компоненти на вътрешното търсене и на износа и съответно до по-нисък от очаквания растеж на реалния БВП.

По-голямо от предвижданото понижение на цените на телекомуникационните услуги в резултат от премахването на таксите за роуминг от 15 юни 2017 г. е възможно да доведе до по-ниска от очакваната инфлация.

Оценяваме рисковете за реализиране на прогнозата ни за платежния баланс като балансирани. Основен източник на несигурност пред прогнозата за платежния баланс е външната среда, и по-специално динамиката на цените на основните суровини на международните пазари, които през условията на търговия биха могли да окажат съществено влияние върху търговския баланс и съответно върху текущата сметка, пише в анализа на централната банка.

Несигурност по отношение на прогнозата за паричния сектор се отчита по линия на влиянието, което Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради оказва върху темповете на растеж на кредита за домакинствата, коментират специалистите на централната банка.

През 2017 г. инфлацията ще се определя главно от повишението на цените на горива и основни суровини на международните пазари. Принос за инфлацията ще имат и административно определяните цени.

✓ Може ли да се преодолее демографската катастрофа в България?

Намаляването на разликата в богатството с останалата част на ЕС е ключов въпрос, както и интеграцията на ромите, посочва се в анализ

Когато през 2007 г. България се присъединява към Европейския съюз (ЕС), страната има най-ниския жизнен стандарт от всичките 27 страни, посочва се в анализ на Берлинския институт за население и развитие, цитиран от агенция Фокус.

По това време средно българите разполагат с 4 300 евро годишно. Среднестатистическата сума за ЕС е шест пъти по-голяма. Въпреки това българите тогава са оптимистично настроени за бъдещето си, защото през годините се случиха и много подобрения, посочва се в анализа.

От началото на XXI век БВП на страната нараства с 50%. Броят на работещите се увеличи с половин милион, а безработицата падна от 20% през 2001 г. до около 7%, подчертава се в доклада.

Обещанията за просперитет, дадени по време на политическата трансформация през 90-те години, изглеждаха изпълнени, а членството в ЕС бе символът и признанието на този успех.

За съжаление, с началото на световната икономическа криза България понесе тежък удар. От 2008 до 2009 г. БВП се сви с 4%. Хиляди работни места бяха изгубени, най-вече в сектори, които преди това се радваха на успех – строителството, търговията, текстила и туризма. Броят на работещите в България днес е с 330 хил. души по-малко, отколкото през 2008 г. Близо 40% от населението е заплашено от бедност и социално изключване, а България остава най-бедната страна в ЕС, констатира Институтът.

Демографските промени пречат на шансовете за просперитет

Демографското развитие на страната прави трудно и нелепо да се намали разликата в богатството с останалата част от ЕС. Това е така, защото България претърпява необичайна демографска трансформация. Не само, че българките имат по-малко деца, както и всички други европейки, но и здравната система е толкова разнебитена, че България има втората най-ниска продължителност на живота в Европа след Литва. Средно българите живеят 74,7 години.

През първите десет години от членството си в ЕС България загуби 4,4% от населението си заради повече смъртни случаи, отколкото раждания. Това е повече от всяка друга страна в ЕС.

В допълнение към това хиляди граждани емигрират всяка година в търсене на по-добър живот. Това са най-вече жителите на по-бедните северни части на страната. Тъй като много от тях са млади хора, тенденцията за намаляване и застаряване на населението се засилва още повече.

България е петата най-застаряваща нация в ЕС със средна възраст 43,6 години. Смята се, че в резултат на тези демографски развития през 2050 г. населението на страната ще бъде едва 5,6 млн. души. Това е с 1,5 млн. по-малко, отколкото днес. В такъв случай ще има само 1,5 работещи за всеки човек над 64 годишна възраст. В момента съотношението е три към едно. Данните показват, че застаряването в България ще бъде още по-ясно изразено, отколкото в Германия, която в момента е първенец по средна възраст за ЕС. Освен това България ще бъде по-сериозно засегната, отколкото Германия, защото населението на последната има по-голяма финансова сигурност на старини. Ситуацията е съвсем различна в България, където 46% от жителите са заплашени от бедност на старини.

Предвид тези развития става изключително наложително да се затвори разликата в богатството с другите страни. Тук ключът е продуктивността, което ще рече средностатистическата производителност на работещите. Смята се, че продуктивността ще трябва да се увеличава с по 4% годишно, за да може България да достигне средните нива на ЕС през 2040 г.

Между 2010 г. и 2015 г. продуктивността в България обаче нараства с 2,5% годишно. За да се насърчи продуктивността в бъдеще, българската икономика трябва да бъде модернизирана. В момента страната произвежда основно продукти в дъното на класацията за добавена стойност. Няма друга страна от ЕС, която да има по-малък експорт на високотехнологични продукти. Заради лошата инфраструктура и голямата корупция България има и малка притегателна сила за чуждестранни инвеститори, пише изданието.

Образованието като ключов проблем

За да вдигне продуктивността си на желаното ниво, България ще трябва да вземе мерки, за да гарантира, че населението може да посрещне нуждите на пазара на труда. Компаниите, които искат да създават и изработват комплексни продукти, се нуждаят от опитни работници, като например мениджъри, инженери и компютърни специалисти. България има твърде малко такива. Това е така, тъй като образователната система едва се справя с това да предоставя най-рудиментарни умения и познания на учениците. На международното оценяване PISA през 2015 г. се оказа, че 40% от 15-годишните българчета не могат да четат и осмислят прости текстове, да решават лесни аритметични задачи, както и да проумеят най-базовите научни концепции.

Една от причините за тези слабости е специфичната структура на българската образователна система. За една пета от учениците образованието завършва след шест или седем години в класната стая, което е много по-рано, отколкото законовия изискван минимум.

Учебните програми на тези училища са слабо ориентирани към нуждите на пазара на труда. Все още няма сътрудничество между работодатели, политици и образователни институции, когато стане въпрос за формиране на учебните програми. Липсата на ясно дефинирани стандарти също пречи много. Въпреки големия брой инициативи и реформени програми през изминалите години, ситуацията не се е променила много.

По подобен начин висшето образование допринася малко за модернизацията на икономиката. Не само че качеството на научните изследвания и преподаването е по-лошо, отколкото в другите страни на ЕС, но и студентите често избират специалност, за които има по-малко търсене, като например хуманитарните специалности. Поради тази причина голям брой завършващи висше образование работят професии, които са под нивото на професионалната им квалификация. В Националната си стратегия за развитие на висшето образование България се опитва да насърчи студентите да се ориентират към професии с бъдеще, като инженерство, биотехнологии и компютърни технологии.

Тъй като ще отнеме няколко години да се видят позитивни резултати от тези инициативи, уменията на настоящата работна сила трябва да се развият чрез допълнително обучение. Резултатите от европейско проучване показват, че две трети от българите между 25 и 64-годишна възраст не знаят как да ползват правилно компютрите и интернет. Всеки месец едва 2% от работоспособното население се регистрира за участие в курсове по компютърна грамотност. Броят в ЕС средно е 11%.

Друг потенциален ресурс за преодоляване на демографската трансформация може да бъде търсен сред тези, които нито работят, нито търсят работа. Близко една четвърт от населението между 25 и 64 години принадлежи на този "тих" резерв. Много жени не работят заради семейни ангажименти. България е и страната с най-дълго майчинство – 410 дни. Много жени пък напускат пазара на труда за години. В същото време тези, които принадлежат към поколението на бабите, често спират да работят преди пенсионната възраст, за да помагат при гледането на внуците си или други членове на семейството.

Неравностойни при всяко положение

Бедността е голям проблем в България. Тя обаче не засяга всички сегменти на обществото еднакво. Ромите, които са от 5 до 10% от населението, са особено застрашени. През 2011 г. три четвърти от тях са живеели в условия без най-основни неща, като тоалетна, кухня, душ или електричество. Само половината от тях имат здрави осигуровки, а продължителността на живота им е с 10 години по-малка от тази на българите. Тъй като рядко получават каквото и да е образование, те често са безработни или заети в нископлатени професии. Само 10 на сто от тях завършват средно образование. Близко две трети от ромите между 16-24-годишна възраст нито се обучават, нито работят.

Същевременно в България има голям брой спонсорирани от държавата и неправителствените организации инициативи, чиято цел е да помага на ромите. Образователните планове тук играят ключова роля. Заедно с неформални проекти като летни училища или програми за родители реформите в системата имат за цел да задържат децата в училище възможно най-дълго. Правителството въведе задължителна двегодишна предучилищна програма, както и целодневни училища. Семействата в нужда получават социални помощи само ако детето им посещава училище.

Частният сектор вече също организира обучителни програми, за да могат ромите да се реализират. Подобни усилия не се правят без дълбок мотив. Ромите са около 19% от хората, които пристигат на пазара на труда. Доколко добре или зле ще бъде интегрирано това малцинство може да е много важно за бъдещето на България.

✓ Фермерите ще получат до 84 млн. лв отстъпка от акциза върху горивата

За средствата ще се кандидатства вероятно през есента

До 84 млн. лв. ще стигне сумата на възстановения акциз върху горивата, ползвани за селскостопанска техника през тази година, като в петък управителният съвет на фонд "Земеделие" одобри и указанията за участие в схемата, съобщи от институцията.

Право на това подпомагане имат всички производители от секторите "Растениевъдство" и "Животновъдство", като предстои да се издаде заповед, в която ще се посочи периодът, в който може да се кандидатства, става ясно от информацията.

Как се кандидатства в схемата за подпомагане

Според информацията на фонда право на подпомагане по схемата имат всички стопани, които са регистрирани като земеделски производители и имат заверена регистрационна карта за годината на кандидатстване и преходната на нея. Друго условие е кандидатите да имат валидно заявление за кандидатстване за единно плащане на площ или по схемите за животновъдния сектор за предходната година. В случай че се отглеждат животни, които не попадат в схемите за подпомагане, тогава ще се изисква документ за регистриран животновъден обект от ветеринарните служби, става ясно от указанията.

Намалената ставка на акциза ще се ползва за газьол, използван в първичното селскостопанско производство за земеделска техника.

Предстои прием на документи

Според приетите от управата на фонд "Земеделие" указания заявленията за участие в схемата за подпомагане ще се подават в общинските служби по земеделие според адреса на физическото лице или адреса на управление на фирмите. Сроктът, в който те ще се приемат, предстои да се определи със заповед на земеделския министър. Освен заявление за участие в схемата кандидатите ще трябва да приложат и копия на фактурите за закупеното гориво. След приемане на документите пък предстои проверката им от агенцията по приходите, след което и ще бъде изплащана помощта. През миналата година документите за участие в схемата се подаваха през октомври, а средствата започнаха в края на годината. Вторият транш от схемата пък бе платен през март 2017 г.

Данните на фонда показват, че през 2016 г. по схемата са подадени над 7400 заявления за ползване на намалена ставка на акциза върху газьола, а общата възстановена сума на земеделските производители е била за над 82 млн. лв. Единичното намаление на акциза за литър газьол през миналата година беше 0.40 лв. В момента акцизът върху газьола е 646 лв. за 1000 литра.

Схемата

Отстъпката от акциза за горивата, която се прави на земеделските производители, е по одобрена в Брюксел държавна схема, която може да действа до 2020 г. През миналата година парламентът реши помощта да се предоставя под формата на пари на базата на определени средни норми за ползване на горивата за отделни производители. През 2014 г. схемата се прилагаше чрез предоставяне на ваучери за по-евтини горива на земеделските производители, но прилагането ѝ се оказа изключително затруднено заради сложната процедура по кандидатстване, както и заради нежеланието на голяма част от бензиностанции да приемат ваучерите.

В. Монитор

✓ Отварят офертите за ТОЛ системата утре

Надяваме се, че утре ще успеем да отворим офертите за ТОЛ системата. Това каза каза строителният министър Николай Нанков и уточни, че въвеждането ѝ ще струва до 200 милиона лева. „Ако продължим и довършим успешно обществената поръчка, цената ще падне със сигурност, тъй като тя е заложена до 200 милиона лева. Такива са разчетите и, ако изберем алтернативния вариант да я въведем през държавна компания по метода на in-house възлагане на реципрочна стойност. Тоест стойността няма да нарасне“, обясни министърът в предаването "Денят започва" на БНТ.

Към днешна дата шансовете да се продължи и завърши обществената поръчка не били малки. „Тъй като всички законосъобразни процедури по обжалване са на своя финал. Законът дава възможност да обжалване на стартирането на процедурата, но на днешния етап те са изчерпани като алтернатива. Насрочили сме отваряне на офертите със създадена комисия утре в сряда, от 17.00 часа, в АПИ, като възложител на обществената поръчка. Одобрили сме всички кандидати, подали оферти“, съобщи Нанков. „Надяваме се, че ще успеем. Генерирахме 6 оферти, процедурата беше по обжалване на този етап, заради краткия според някои кандидати срок и в момента сме на третия етап – отваряне на офертите“, допълни той. „За нас е изключително важно максимално бързо да въведем системата“, заяви министър Нанков, като подчерта, че тя ще генерира ресурс, който ще се използва само за подобряване на инфраструктурата и подобряване на безопасността. Логиката в случая била, че тази проектна компания ще оперира системата, ще я стопанисва и ще поддържа.

БНТ

✓ Продължават проверките на Министерството на туризма по Черноморието

Продължават проверките на Министерството на туризма по цялото Черноморие. Те обаче не са обвързани по никакъв начин с акциите на вицепремиера Валери Симеонов от последните дни. Това заяви вчера във Варна министър Николина

Ангелкова, която заедно с министъра на околната среда и водите Нено Димов участва в дискусиата „За по-чист морски туризъм“. С представители на туристическия бранш бяха обсъдени и правилата за разделно събиране на отпадъците в хотели и заведения за хранене.

И тази година най-честите нарушения по плажовете са свързани с липсата на спасители, заяви министър Ангелкова. Уведомени са областните управители, които отговарят за почистването и осигуряването на водно спасяване на неохраняемите плажове. Тази година се забелязват много по-малко нередности с поставянето на временни преместваеми обекти. Те са били само три, след като са направени предписания по случаите. Забелязват се обаче друг тип нередности.

Нов вид нарушения по плажовете това лято са констатирани проверките на министерството на туризма, каза във Варна министър Николина Ангелкова. Става въпрос за плажове, които са отдадени под наем, но новият стопанин не иска да подпише договора си, или не е допуснат от предишен наемател. Такива са плажовете Кабакум и Панорама край Варна.

Николина Ангелкова, министър на туризма: Няма как всички други да плащат, а само те да извършват нерегламентирани дейности на плажа, държавата да им плаща почистването и водното спасяване, а пък те да извършват търговска дейност.

Министерството на туризма ще продължи да извършва проверки за чистотата на плажовете до края на активния туристически сезон.

Николина Ангелкова, министър на туризма: Когато бъдат установени нарушения, ние даваме предписания, след това има повторни инспекции и ако изискванията не са изпълнени има санкция.

През този летен сезон морската вода по цялото Черноморие е много по-чиста в сравнение с минали сезони, категоричен е екоминистърът Нено Димов. На срещата във Варна той увери, че до края на годината ще бъде довършена пречиствателната станция в Китен и Приморско, а тази в курорта Златни пясъци ще бъде разширена.

Нено Димов, министър на околната среда и водите: Една нова пречиствателна станция в Ахелой мисля, че ще се строи, така че това са мерки, които са насочени изцяло в посока подобряване качеството на водата в Черно море.

Нерешен засега остава единствено проблемът с изграждането на пречиствателната станция в Синеморец, тъй като към момента няма терен, на който да започне изграждането ѝ.

Не срещата днес стана ясно, че друг от приоритетите пред страната ни е разделното събиране на отпадъци. Браншовите организации искат да се промени таксуването на такса смет, като желанието им е това да става на килограм събрана смет, а не както сега - на данъчна оценка. От екоминистерството обявиха, че ще осигурят нов вид сметосъбиране и така ще подпомогнат бранша да изпълни изискването 35% от биоразградимите отпадъци да се използват за производството на електроенергия. Министър Ангелкова обяви, че водата тази година е сравнително чиста, но се иска повече, така че проверките ще продължат.

Econ.bg

✓ Търгуваните количества електроенергия на борсата се свиват с една четвърт през юли

Това се отразява при спад и в оборота, което, обаче, ако се съди по данните до известна степен се компенсира от ръст при цените

Общо търгуваните количества електроенергия през юли на Българската независима енергийна борса (БНЕБ) са в обем от 342 298,80 MWh, което е спад (-) от 24 % в сравнение с данните от месец юни (448 012,90 MWh през юни). Това става ясно от публикуваният отчет за дейността на енергийната борса през месец юли.

Спадът при среднодневния търгуван обем е 26 % до 11 041,90 MWh/ден. Средната почасова мощност, според данните намалява с 26% - до 460,8 MWh/h.

Това се отразява при спад и в оборота, което, обаче, ако се съди по данните до известна степен се компенсира от ръст при цените.

Така например, оборотът намалява (с минус 2,92 млн. лв.) с 9 % - до 29,44 млн. BGN/MWh. За сравнение, през юни общият оборот на БНЕБ е бил в обем от 32,370 млн. лв.

При средно претеглената цена обаче нарастването е (+) с 19 % - до 86,02 BGN/MWh. Аритметичната средна цена скача още повече (+) - с 25 % - до 83,74 BGN/MWh.

Активните участници на пазара са 46, при регистрирани 54.

Money.bg

✓ БФБ придобива енергийната борса за 5.2 милиона лева

"Българска фондова борса - София" АД ще придобие "Българска независима енергийна борса" ЕАД за цената от 5 200 000 лева, става ясно от съобщение на БФБ. Сумата е договорена между двете дружества и предстои да бъде одобрена на извънредното общо събрание на акционерите на БФБ.

4 милиона лева ще бъдат платени при сключване на договора за прехвърляне на 100% от капитала на БНЕБ, а останалата част от сумата, възлизаща на 1,2 милиона лева ще бъде платена на три равни вноски в рамките на шестия, дванадесетия и осемнадесетия месец след прехвърляне на акциите.

Досега енергийната борса бе под шапката на Министерството на енергетиката и държавния "Български енергиен холдинг" ЕАД. Министерски съвет вече даде зелена светлина за сделката.

Прехвърлянето се налага заради дело на Европейската комисия. То бе прекратено след обещанието БЕХ да отдели енергийната борса от структурата си, като прехвърли собствеността върху притежаваните акции от капитала на това дружество на Министерството на финансите.

След запитване от страна на БЕХ от ЕК е изпратено становище, според което БФБ би била по-подходящ вариант за купувач.

"Убедени сме, че със сериозния си опит и задълбочени познания ще допринесем за развитието на енергийния борсов пазар. В по-широк план това ще доведе до по-голяма прозрачност, ще ускори процеса по либерализация и ще осигури устойчивото развитие на търговията с електрическа енергия в страната ни", коментира при обявяването на намерението за придобиване Васил Големански, изпълнителен директор на БФБ-София.

Profit.bg

✓ 9 млн. лева оборот на БФБ

Седмицата на БФБ-София започна добре за три от четирите основни индекса.

SOFIX добави 0.29% до ниво от 727.61 пункта. BGBX40 и BGTR30 нараснаха с 0.24% и 0.39% до съответно 138.00 и 561.34 пункта. Сесията бе червена единствено за BGREIT, който загуби 0.15% до ниво от 117.97 пункта.

Дневният оборот на регулиран пазар на БФБ-София достигна 9.091 млн. лева.

Високият оборот на борсата се дължи на сделки с акции на няколко конкретни компании. И по-точно на част от дружествата, при които имаше големи прехвърляния през по-предишната седмица, която в крайна сметка завърши с над 100 млн. лева седмичен оборот на БФБ-София.

2.130 млн. лева оборот бе реализиран в резултат на 4 сделки за общо 52 000 лота от емисията на Химснаб България. Акциите на компанията поевтиняха с 1.90% до 41.200 лева за лот.

2.250 млн. лева оборот бе записан след 6 сделки за общо 1 500 152 лота от емисията на Инвестиционна компания Галата. Цената на книгата на дружеството остана непроменена до 1.500 лева за лот.

1.456 млн. лева оборот пък бе оформен след 5 сделки за общо 560 321 лота от емисията на Регала Инвест. Дяловете на компанията затвориха на цена от 2.600 лева за брой.

1.4 млн. лева оборот бе реализиран след 4 сделки за 289 360 лота от емисията на Формопласт. Дяловете на дружеството поевтиняха с 1.02% до 4.850 лева за брой.

Активност имаше и около акциите на Етропал. Инвеститорите прехвърлиха 140 805 лота при 3 сделки, оформяйки оборот от 823.7 хил. лева. Книжата на компанията поевтиняха с 2.50% до 5.850 лева за брой.

Най-търгуваната позиция днес бе тази на Химимпорт. В рамките на 87 сделки бяха изтъргувани 78 979 лота, реализирайки оборот от 145 хил. лева. Дяловете на компанията поскъпнаха с 0.92% до 1.856 лева за лот.

33 сделки за 13 252 лота от емисията на ЕМКА, реализираха оборот от 40 хил. лева. Акциите на дружеството поскъпнаха с 2.04% до 3.000 лева за брой.

Книжата на Българска фондова борса-София, които бяха най-поскъпналата позиция през миналата седмица, стартираха седмицата на червено. Дяловете на дружеството поевтиняха с 0.89% до 4.460 лева за лот. Днес станаха ясни и параметрите по сделката за придобиване на 100% от капитала на Българска независима енергийна борса от страна на БФБ-София. Цената на сделката ще бъде 5.2 млн. лева, като 4 млн. лева ще бъдат платени при сключването на договора, а остатъкът ще бъде платен на три равни вноски в рамките на шестия, дванадесетия и осемнадесетия месец след прехвърляне на акциите. Сделката ще бъде сключена с горните параметри, при условие че бъде одобрена на извънредното общо събрание на акционерите на Българска фондова борса – София, съобщават от компанията.

✓ Азиатските акции скачат днес, след като Северна Корея даде заден

Азиатските акции скачат днес, а доларът поскъпна, след като севернокорейският лидер Ким Чен-ун даде индикации, че ще забави плановете си за изстрелване на ракета по Гуам, което свали част от напрежението и накара инвеститорите да се върнат по утъпканата пътека на по-рисковите активи.

Азиатско-тихоокеанският индекс на MSCI увеличи ръста си и нарасна с 0.4%, като австралийският пазар бележи повишение от 0.7%. Пазарните в Южна Корея бяха затворени заради празник днес.

Подпомогнат от по-слабата йена, днес японският индекс Nikkei бележи повишение от 1.3% в ранната сесия - ден след като падна с 1%, до 3.5-месечно дъно.

"Опасенията за конфликт между САЩ и Северна Корея не са напълно изчезнали, но пазарите изглежда се успокоиха," казва пред Reuters Масаше Ода, генерален мениджър в Sumitomo Mitsui Trust Asset Management.

На Уолстрийт вчера щатските акции се възстановиха от разпродажбите от миналата седмица, когато опасенията около подобен конфликт изтриха близо 1 трлн. долара от стойността на борсите по света. Вчера индексът S&P 500 записа най-големия си едnodневен ръст от април насам.

Севернокорейският лидер Ким Чен-ун е получил доклад от своята армия относно плановете за изстрелване на балистична ракета към Гуам и заяви, че ще следи действията на САЩ още известно време, преди да вземе решение, обявиха от държавната информационна агенция на страната.

Доларът поскъпна с 0.5%, до 110.17 йени, отдалечавайки се допълнително от достигнатото в петък дъно от 108.72 йени, докато еврото се оскъпи с 0.5%, до 129.80 йени.

Еврото се търгува без промяна спрямо долара на ниво от 1.1784, докато доларовият индекс, който следи представянето на долара спрямо шест други основни валути, бележи повишение от 0.1% до 93.480 пункта.

Доларът записа ръст и срещу швейцарския франк, след като скочи с над 1% вчера.

По-високите лихви по щатския държавен дълг също подкрепиха долара. Лихвата по 10-годишните държавни облигации нарасна до 2.243%, в сравнение с нивото си на затваряне от 2.218% от вчера.

Цената на суровия петрол се стабилизира, след като вчера падна с над 2.5% при волатилна търговия.

Фючърсите на щатския лек суров петрол поскъпнаха със 7 цента, до 47.66 долара за барел. Петролът от сорта брент добави 12 цента към цената си до 50.85 долара за барел.

Цената на златото се понижи с 0.5%, до 1 275.62 долара за тройунция, продължавайки спада си от понеделник, когато изгуби половин процент.